

Innehåll

Välkommen till Grannsamverkan!	2
Polisens krav för deltagande	2
1 Dokumentation	2
2 Kontakt	2
3 Värdeförvaring.....	3
4 Vaksamhet.....	3
Anpassning till olika boendeformer	3
Flerfamiljshus:	3
Villaområden / fritidshusområden:	3
Så här startar du grannsamverkan	4
Bilda en kärngrupp	4
Förslag till inbjudan	4
Dina ytterligare förberedelser	4
Beslut och åtgärder vid startmöte	4
2. Utse ansvarig kontaktman (eller flera) och besluta om kontaktvägar.	5
3. Startåtgärder.....	5
Telefonlista Grannsamverkan	5
Checklista för kontaktmän.....	6
Besiktiga och planera förbättringsåtgärder i ditt område	7
Flerfamiljshus.....	7
Villor och fritidshus	7
Bilparkering och garage.....	7
Brott i ditt område	7
Uppskyltning	8
Informera om de tre stegen för ökad trygghet	8
Grannsamverkan – efter starten	9
Hur kan jag ingripa mot brott?	9
"Allt lugnt"	9
"Signaler till tjuven"	9
"Något bryter mönstret"	9
"Något är fel"	9
"Påbörjat angrepp"	10
"Fullbordat brott"	10
Vad säger lagen?	10
Hjälp under semester	10
OBS! I dialogfönstret "Lösenord" klickar du på knappen SKRIVSKYDD.....	11

Grannsamverkan

Välkommen till Grannsamverkan!

Det här är en handledning på vägen till ökad trygghet genom samverkan mellan dig och dina grannar. Den ger dig alla konkreta tips och råd som en kontaktperson behöver. Det enda som ska läggas till är ditt engagemang, och det har du bevisat bara genom att ställa upp som kontaktperson.

Till dig som är kontaktperson

Rädslan att utsättas för brott inger en växande känsla av otrygghet i dagens samhälle. Inbrott, stölder och våldsbrott i närmiljön är det som oroar människor mest.

Erfarenheter från Sverige och andra länder visar, att Grannsamverkan är en åtgärd som minskar vardagsbrotten. I områden som har haft hög inbrottsfrekvens har dessa ibland halverats, ibland nästan upphört helt, när Grannsamverkan kommit igång. Du är alltså på väg att införa en metod att öka tryggheten som redan har dokumenterat positiva effekter.

Grannsamverkan måste ha en fast förankring hos de boende, för att verksamheten ska bli framgångsrik och hållas levande. Polisen hjälper till att komma igång, förser dig med material och kan fortlöpande fungera som motor, men i vardagen är det du och dina grannar som måste stå för engagemanget. Grannsamverkan förebygger brott men ger också många tillfällen till ökad samvaro, bruten isolering för ensamma, gemensam omtanke om alla barn och äldre i området – alltsammans positiva földeffekter. Sådana förväntade effekter kan skapas ur ett äkta. Lokalt förankrat engagemang, och är i sig brottsförebyggande.

Grannsamverkan kan också initiera andra samverkansformer, t ex föräldrarvandringen och skydd av bilar och båtar. I detta brottsförebyggande arbete kan ni alltid räkna med helhjärtat stöd från polisen. Särskilt närpolisen är en viktig resurs som står till ert förfogande. En annan resurs är försäkringsbolagen, och deras lokala kontor, som oftast är väl insatta i vad grannsamverkan innebär. De ställer gärna upp med hjälp. I din närhet finns säkert andra organisationer med intresse för brottsförebyggande arbete, och som ni också kan samverka med. Men det är alltid du och dina grannar tillsammans med polisen som har initiativet. Grannsamverkan får inte förväxlas med medborgargården. Tvärtom kan ett Grannsamverkan-projekt även förebygga sådana oönskade effekter.

Ditt jobb som kontaktman är viktigt och tar en del tid. För att Grannsamverkan ska fungera smidigt, och ditt arbete bli meningsfullt, måste några minimikrav ställas på deltagarna.

Polisens krav för deltagande

1 Dokumentation

Göra en förteckning över inventarier och märka värdefull och stöldbegärlig egendom. Fotografera eller videofilma hemmet.

2 Kontakt

Hålla grannar och kontaktmannen informerade när man reser bort mer än en vecka.

3 Värdeförvaring

Se till att värdehandlingar och värdesaker alltid förvaras på ett betryggande sätt.

4 Vaksamhet

Vara allmänt vaksam. Kontakta polis och kontaktman om något verkar vara misstänkt eller ”fel”.

Anpassning till olika boendeformer

Grannsamverkan fungerar lika bra oavsett var du bor. Grunderna och metoderna är desamma, men boendeformen påverkar delvis hur du organiserar och driver verksamheten. Erfarenheterna visar att det kan vara svårare att engagera hyresgäster än villaägare. Samtidigt är hyreshusen många gånger mer utsatta för skadegörelse och inbrott. Varje insats är alltså mycket värdefull. Här är några generella saker att tänka på

Flerfamiljshus

- Avgränsa antalet deltagare och undvik stora geografiska områden. Särskilt i hyreshus kan täta in- och utflyttningar skapa problem om deltagarna är många.
- Gemensam husägare är ofta en lämplig avgränsning.
- Gemenskap genom bostadsrättsföreningar är en bra utgångspunkt.
- Bostadsrättsföreningar brukar, tack vare ägandet, ha lätt att skapa engagemang.
- I hyreshusområden är det bra att peka på möjligheterna till ökad trivsel i trapphus, Gemensamma lokaler och på gårdar, för att öka motivationen.
- I områden med små flerfamiljshus kan ett helt kvarter samverka, men då bör varje hus utse en ansvarig kontaktman.
- Om huset du bor i är mycket stort, kan ett trapphus bli en lagom avgränsning.
- Din närpolis kan alltid hjälpa dig att hitta en lämplig storlek på ditt område.

Villaområden / fritidshusområden

- Tack vare ägandet är det i regel enkelt att mobilisera de boendes engagemang i dessa områden.
- Villaägareföreningar och fritidshusföreningar är utmärkta plattformar att starta Grannsamverkan ifrån. Är föreningarna stora kan nästa steg bli en uppdelning i flera områden.
- Vägsamfälligheter har en naturlig avgränsning, som också brukar vara lagom stor för samverkan.
- I mindre samhällen eller byar, där alla känner varandra, kan Grannsamverkan till och med omfatta hela samhället. Då bör dock rapportörer utses från varje område med en naturlig, geografisk avgränsning.

- Ibland är det bästa att några intresserade grannar helt enkelt slår sig samman och startar upp. Är inte uppslutningen i grannskapet 100-procentigt från början, blir den ofta det efter en kort tid.
- I fritidshusområdena är förhållandena speciella, eftersom husena står tomma långa tider. Under sådana perioder är det en fördel med speciella rullande bevakningsscheman, för att titta till hela området.

Så här startar du grannsamverkan

Bilda en kärngrupp

Studera handledningen tillsammans med några av de grannar du tror är intresserade att tillsammans med dig aktivt arbeta med Grannsamverkan. Är ni överens, planera ett informationsprogram och bjud in till upptaktsmöte tillsammans med närpolisen.

Tala också med din närpolis angående utbildning för dig och kontaktmän i andra områden.

Förslag till inbjudan

Använd idébroschyren ”Ökad trygghet steg för steg” tillsammans med en enkel kallelse till mötet. Distribuera i brevlådorna, sätt upp på anslagstavlor i området och följ gärna upp med en ”telefonkedja”.

Dina ytterligare förberedelser

Läs broschyrerna. Steg 1 ”Samverkan”, Steg 2 ”mekaniska inbrottskydd och märkning”, Steg 3 ”Inbrottslarm”.

Dessa broschyrer kan du hämta hem i word- (.doc) format längst ner på denna sida.

Beslut och åtgärder vid startmöte

1. Polisens krav för deltagande

- *Dokumentation*

Göra en förteckning över inventarier och märka värdefull och stöldbegärlig egendom. Fotografera eller videofilma hemmet

- *Kontakt*

Hålla grannar och kontaktmannen informerade när man reser bort mer än en vecka.

- *Värdeförvaring*

Se till att värdehandlingar och värdesaker alltid förvaras på ett betryggande sätt.

- *Vaksamhet*

Vara allmänt vaksam. Kontakta polis och kontaktman om något verkar vara misstänkt eller ”fel”.

2. Utse ansvarig kontaktman (eller flera) och besluta om kontaktvägar.

- *Presentera er närpolis och hur ni håller kontakt*

I större bostadsområden kan en huvudkontaktman utses, som i sin tur håller kontakten med ett antal geografiskt väl fördelade kontaktmän för ett mindre antal boende. Arets fördelningen mellan dessa har du ett förslag till längre fram.

3. Startåtgärder

- *Besiktning av området, med hänsyn till säkerheten, exempelvis gemensamma dörrar, lås, p-platser, belysning, insynsskydd etc.*
- *Information och informationsmaterial till medverkande i Grannsamverkan.*
- *Gemensam skyltning av området samt för enskilda villor och lägenheter (skyltar tillhandahålls genom polisen).*
- *Planerad uppföljning och fortsatt kontakt.*

Telefonlista Grannsamverkan

(Namn och telefonnummer samt telefontider)

Din polis: .....

Kontaktperson: .....

Försäkringskontakt: .....

.....

Aktuella journalnummer: .....

Larm: 112.

Checklista för huvudkontaktman

Din uppgift som huvudkontaktman är att

- Anordna ett upptaktsmöte i samarbete med polis och försäkringsbolag (även Räddningstjänsten kan tillföra viktig information om exempelvis utrymningsvägar och brandskydd).
- Utse kontaktmän för delområden om ca 10-20 hushåll.
- Upprätta namnlista på kontaktmännen, eventuellt kompletterad med karta.
- Lämna namnlistorna till polis.
- Besiktiga området tillsammans med närpolis och eventuella andra experter.
- Tillsammans med kontaktmännen bestämma hur många grannsamverkansskyltar som behövs och var de ska sitta.
- Fördela materialet till kontaktmännen.
- Samla in namnlistorna från kontaktmännen.
- Skylta upp området. När grundkraven är uppfyllda delas skyltar och dekal ut genom polisens försorg.
- Hålla kontakten med polis, försäkringsbolag och kontaktmän.
- Återrapportera information till kontaktmännen.
- Delta i uppföljningsmöte med polis och andra huvudkontaktmän.
- Återbesiktiga sex månader efter start, därefter årligen.

Checklista för kontaktmän

Din uppgift som kontaktman är att

- Informera grannarna med hjälp av broschyrerna ”samverkan” och ”Mekaniska Inbrottskydd och märkning”
- Upprätta en lista på de medverkande i området. Lämnas till huvudkontaktmannen.
- Fördela trycksaker, märkutrustning, dekal och inventarieförteckning till grannarna.
- Hålla kontakten mellan huvudkontaktmannen och grannarna.
- Informera nyinflyttade om Grannsamverkan.
- Följa upp verksamheten - hur fungerar grannsynen - Skyltarnas skick m.m.
- Hjälpa huvudkontaktmannen att dela ut eventuell brottsförebyggande information från polis och försäkringsbolag.

Besiktiga och planera förbättringsåtgärder i ditt område

Besiktningen gör du lämpligast tillsammans med närpolis och annan specialist.

Flerfamiljshus

- *Entrén*

Bra belysning inne och ute.

Fungerar lås och dörrstängare efter passage?

- *Källare och vind*

Med fungerande lås och belysning.

Kan hyresgäster från andra ingångar röra sig fritt i hela fastighetens gemensamma utrymmen?

Finns utrymmen som är tillhåll för obehöriga?

Som enskild hyresgäst kan det vara svårt att genomföra förändringar, men tillsammans med din närpolis kan du diskutera med din hyresvärd.

Villor och fritidshus

- *Finns bra och fungerande allmänbelysning?*

- *Kan belysningen förbättras på baksidor och andra insynsskyddade ytor?*

- *Finns gemensamma utrymmen och har dessa fungerande belysning och lås?*

- *Har samtliga medverkande i Grannsamverkan gjort en ordentlig besiktning av sitt eget inbrottskydd?*

Bilparkering och garage

- *Är den öppna bilparkeringen och garaget väl upplyst?*

- *Fungerar låsanordningarna på eventuella garageportar och dörrar?*

Speciell uppmärksamhet bör ägnas åt utrymningsdörrar.

- *Är garage och parkeringsdäck är insynsskyddade.*

- *Finns låsbara sektioner för varje bil?*

Brott i ditt område

Närpolisen har oftast uppgifter om det brott som begåtts i ditt område, fördelade på olika typer av brott och tillvägagångssätt, liksom när det sker. Lämpliga åtgärdsprogram utformas gemensamt och resultaten följs upp fortlöpande.

Uppskyltning

En ordentlig uppskyltning av området är varningssignalen till tjuven, men också en påminnelse för de boende. Samtliga tillfarter till området, även gång- och cykelvägar, skall ha välplanerad skyltning. Enskilda medverkandes fastigheter och lägenheter bör också skyltas med Grannsamverkandekaler.

OBS! Kontrollera med polisen om särskilt tillstånd krävs för uppsättning av skyltar. Besiktiga regelbundet.

Informera om de tre stegen för ökad trygghet

Ökad trygghet byggs i tre steg

1. Samverkan
2. Mekaniska inbrottsskydd och märkning
3. Inbrottslarm

Grannsamverkan – efter starten

För att inte verksamheten skall ”somna in” i områden där det för tillfället är lugnt, är det viktigt att det finns återkommande kontakt mellan kontaktmännen och polisen. Detta kan ske genom regelbundna träffar, bostadsmöten, där polisen och andra, exempelvis försäkringsbolagen, medverkar. Vid dessa träffar repeteras vissa grundläggande principer för Grannsamverkan samt ges information om eventuella nyheter beträffande säkerhetsfrågor.

Enkla nyhetsbrev är utmärkta nyhetskanaler.

Dessutom kan polisen och försäkringsbolagen via huvudkontaktmannen vid behov informera om akuta åtgärder. Till exempel kan polis varna de boende för en förväntad brottsvåg. Via nätet av kontaktmän kan huvudkontaktmannen sprida information till de boende för åtgärder och kontroll. Naturligtvis skall även information i omvänd ordning ges till polisen via huvudkontaktmannen, om anledning finns.

Hur kan jag ingripa mot brott?

Du kan ingripa mot brott på många sätt utan att agera handgripligen. Det är du själv som avgör hur och när du skall ingripa.

”Allt lugnt”

Normalläge: Inget stör dig – du registrerar inget som avviker från det normala mönstret.

”Signaler till tjuven”

Öppna dörrar och fönster, kvarglömda nycklar, olåsta bilar och cyklar, trasiga lås m.m.

Tänkbar åtgärd: Uppmärksamma den granne det gäller.

”Något bryter mönstret”

- När du parkerar bilen möter du en okänd man i p-garaget som är på väg ut.
- Du ser en bil parkera utanför grannens villa när du vet att grannen inte är hemma.

Tänkbara åtgärder: Observera, notera för dig själv och följ utvecklingen.

”Något är fel”

- Du ser okända ynglingar utanför garaget/i hyreshusets trappuppgång.
- Du ser en okänd person inne på grannens tomt/utanför grannens lägenhetsdörr och du vet att grannen är bortrest några dagar.

Tänkbara åtgärder: Observera, notera signalement, gör dig synlig och ta eventuellt kontakt med personen/personerna. Försök att kontrollera de uppgifter som du får. Informera din kontaktman och din närpolis.

”Påbörjat angrepp”

- När du ska hämta din bil i p-garaget, ser du en okänd man med en skruvmejsel i handen. Han står tätt intill din bil och sätter skruvmejseln mot dörrlåset.
- Från din trädgård ser du en okänd man som uppehåller sig på grannens terrass. Han går fram till terrassdörren och med en större skruvmejsel börjar han bryta på dörren.

Tänkbara åtgärder: Larma polis och andra boende, gör gärningsmannen medveten om att han är iakttagen, notera signalement. Gör observationer och möt tillkallad polis. Informera din kontaktman och dina grannar. Utsätt inte dig själv och andra för onödig fara.

”Fullbordat brott”

- När du kommer för att parkera din bil i p-garaget, observerar du två ynglingar som sitter inne i grannens bil. Ventilationsrutan är krossad och du ser hur ynglingarna bryter sönder rattlåset.
- När du tittar ut från ditt köksfönster, ser du hur en okänd man krossar ett källarfönster till grannens villa. Han öppnar fönstret och kryper in i huset.

Tänkbara åtgärder: Larma polis och grannar, notera signalement, observera vidare aktivitet i avvaktan på tillkallad polis. Följ polisens anvisningar. Agera inte själv som polis – endast om du är absolut säker på att lyckas, ingriper du handgripligen. Tänk på att egendom i regel kan ersättas samt att du själv kan riskera att mötas med våld.

Ställ upp som vittne – hjälp den drabbade!

Vad säger lagen?

Lagen ger dig rätt att ingripa mot brott, men ingen skyldighet. I rättegångsbalkens kap 24 paragraf 7 står det : ”Påträffas den som begått brott, var på fängelse kan följa, på bar gärning eller flyende fot får han gripas av envar. Envar får också gripa den som är efterlyst för brott. Den gripne ska skyndsamt överlämnas till polisman”.

Hjälp under semester

Inget kan ersätta en god vän eller grannes insatser när det gäller att ge intrycket av att du är hemma fast du har semester. Du kan med små enkla medel vilseleda tjuven så att han inte vet om grannen är hemma eller inte.

Här är några tips:

- Dra upp och släpp ner persienner.
- Häng upp tvätt.
- Parkera den egna bilen på grannens plats.
- Lägg sopor i grannens soptunna.
- Tänd och släck lampor.

- Klipp gräsmattan eller skotta bort snön framför entrén och garage.

Desutom bör du ta hand om den post som trots att grannen ställt om posten alltid kommer i brevlådan i form av direktreklam m.m.

I hyreshus är en enkel åtgärd att se till att grannens tidningar och post varken sitter kvar i brevinkastet eller samlas på hög innanför dörren.

Tänk på att de flesta bostadsinbrott sker på dagen.

Se till att grannar alltid har aktuella adresser och telefonnummer till varandra om någonting händer.

*Satsningen på ökat trygghet är ett initiativ från
Rikspolisstyrelsen i samarbete med Svenska Stölskyddsföreningen*

